

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

5.6.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.1.2023

Kantajat:

KCB

MB

Vastaaja:

BNP Paribas Bank Polska S.A.

Pääasian kohde

Kanne, jossa vaaditaan luottosopimuksen toteamista pätemättömäksi ja rahamäärän maksamista perusteettomasta suorituksesta, joka vastaa maksettujen luoton lyhennysten arvoa

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan tulkinta; oikeusperusta: SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

Onko kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 6 artiklan 1 kohtaa ja 7 artiklan 1 kohtaa sekä tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteita tulkittava siten, että ne ovat esteenä oikeuskäytännössä omaksutulle kansallisen lainsäädännön tulkinnalle, jonka mukaan

1. kuluttaja ei voi tehokkaasti vedota elinkeinonharjoittajaa vastaan sopimusehtojen kohtuuttomuuteen, jos hän ei ole antanut määrämuotoista lausumaa siitä, että hän ei hyväksy kohtuuttomien ehtojen voimassa pitämistä, suostuu niiden soveltamatta jättämiseen ja ymmärtää ja hyväksyy tästä aiheutuvat seuraukset, mukaan lukien koko sopimuksen mahdollinen pätemättömyys,
2. kuluttaja ei voi tehokkaasti vaatia elinkeinonharjoittajaa palauttamaan kohtuuttomien ehtojen perusteella perusteettomasti maksamiaan rahamääriä ennen kuin hän on antanut edellä mainitun lausunnon,
3. kuluttajan vaatimus kohtuuttomien ehtojen perusteella perusteettomasti maksamiensa rahamäärien palauttamisesta ei eräänny ennen kuin hän on antanut edellä mainitun lausunnon,
4. elinkeinonharjoittaja ei ole velvollinen maksamaan kuluttajalle lakisääteistä viivästyskorkoa ennen kuin se on saanut tiedon edellä mainitusta kuluttajan lausunnosta?

Unionin oikeuden säännökset, joihin asiassa viitataan

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklan 1 kohta

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artikla

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) johdanto-osan 4., 21. ja 24. perustelukappale sekä 6 artiklan 1 kohta ja 7 artiklan 1 kohta

Kansallisen oikeuden säännökset, joihin asiassa viitataan

Puolan tasavallan 2.4.1997 annetun perustuslain (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej) 76 § (Kuluttajansuojan periaate)

Siviilikoodeksi, joka annettiin 23.4.1964 (Kodeks cywilny; Dz. U. nro 16, järjestysnumero 93 muutoksineen; jäljempänä siviilikoodeksi)

Oikeustoimi, joka on lain vastainen tai jolla pyritään kiertämään lakia, on pätemätön, ellei asiaankuuluvassa säännöksessä säädetä muusta seurauksesta muun muassa säätämällä, että oikeustoimen pätemättömät määräykset korvataan asiaankuuluvilla lain säännöksillä (58 §:n 1 momentti).

Kuluttajan kanssa tehdyn sopimuksen ehdot, joista ei ole sovittu erikseen, eivät sido häntä, jos ne vaikuttavat hänen oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa hyvien tapojen vastaisesti vahingoittaen räikeästi hänen etujaan (kohtuuttomat sopimusehdot). Tämä ei koske osapuolten olennaisia suorituksia määrittäviä ehtoja, mukaan lukien hintaa tai korvausta koskevat ehdot, jos ne on muotoiltu yksiselitteisesti (385¹ §:n 1 momentti).

Jos sopimusehto ei 1 momentin mukaan sido kuluttajaa, sopimus sitoo sopimuspuolia muilta osin (385¹ §:n 2 momentti).

Sopimusehdon hyvien tapojen mukaisuus arvioidaan sopimuksentekohetken tilanteen mukaan ottaen huomioon sopimuksen sisältö, sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet ja huomioiden sopimukset, jotka ovat yhteydessä sopimukseen, johon arvioinnin kohteena oleva ehto liittyy (385²§).

Jokaisella, joka on toisen kustannuksella saanut ilman oikeudellista perustaa varallisuusedun, on velvollisuus palauttaa se luontoissuorituksena, ja jollei se ole mahdollista, palauttaa sen määrä (405 §).

Edeltävien pykälien säännöksiä sovelletaan erityisesti perusteettomaan suoritukseen (410 §:n 1 momentti).

Suoritus on perusteeton, jos sen täyttäjällä ei ylipäänsä ollut maksuvelvollinen tai ei ollut maksuvelvollinen suorituksen kohteena olleeseen henkilöön nähden; jos suorituksella ei enää ole perustaa tai suorituksen tavoitetta ei saavutettu tai jos suoritukseen velvoittava oikeustoimi oli pätemätön eikä siitä tule pätevää suorituksen toteuttamisen jälkeen (410 §:n 2 momentti).

Jos suorituksen toteuttamisen määräaika ei ole merkitty, eikä se ilmene veloitteen ominaisuuksista, on suoritus toteutettava viipymättä sen jälkeen, kun velallista on kehoitettu tekemään suoritus (455 §).

Jos velallisen rahallinen suoritus viivästyy, velkoja voi vaatia viivästysajalta korkoa, vaikkei velkojalle olisi aiheutunut minkäänlaista vahinkoa tai vaikka viivästyminen johtuisi sellaisista syistä, joista velallinen ei ole vastuussa (481 §:n 1 momentti).

[viivästyskoron määrä] (481 §:n 2 momentti).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Kantajat tekivät vuonna 2007 vastaajan oikeudellisen edeltäjän kanssa 128 035,51 Sveitsin frangin (CHF) suuruisen luottosopimuksen asunnon oston rahoittamiseksi. Sopimuksessa määrättiin, että luoton enimmäismäärä on 300 000 Puolan zlotya (PLN). Luoton takaisinmaksu suoritettiin CHF-määräiseltä pankkitililtä, jolle talletettiin varoja ainoastaan tässä valuutassa. Luottotuotteita koskevissa ehdoissa määrättiin, että jos luotonottajan ohjeiden mukainen luoton nosto tapahtuu muussa valuutassa kuin luoton valuutassa, pankki muuntaa ensin valuutan kulloisenkin osto- ja myyntikurssinsa mukaisesti. Jos luotonottajan luoton valuutassa ylläpidetyllä tilillä ei ole riittävästi varoja sopimuksen mukaisten veloitteiden maksamiseen, pankki voi veloittaa luotonottajan toista tiliä, tarvittaessa valuutan muuntamisen jälkeen.
- 2 Kantajat nostivat 1.2.2021 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa pankkia vastaan kanteen, jossa he vaativat vuoden 2007 luottosopimuksen toteutamista pätemättömäksi ja vastaajan velvoittamista maksamaan heille

12 345,55 PLN ja 69 589,67 CHF (siihen asti maksettujen luoton lyhennysten arvo) laillisine viivästyskorkeineen. Kantajat antoivat 29.9.2022 määrämuotoiset kirjalliset lausunnot, joissa he ilmoittivat pitävänsä luottosopimuksen ehtoja, jotka koskevat luoton määrän muuntamista CHF:eiksi ja PLN:iksi, pätemättöminä (kohtuuttomina), ja nostivat tämän vuoksi kanteen pankkia vastaan. Lisäksi kantajat vahvistivat, että heille oli annettu tieto muuntoehtojen kohtuuttomuudesta, mahdollisuudesta, että tuomioistuin toteaa sopimuksen pätemättömäksi ja pätemättömyyden seurauksista, erityisesti sopimuspuolten velvollisuudesta palauttaa vastavuoroisesti toteutuneet suoritukset sekä mahdollisuudesta vedota pidätysperusteeseen tai kuittausperusteeseen. On myös mahdollista nostaa kanteen niin sanotun pääoman käyttökorvauksen saamiseksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selvitti 27.1.2023 pidetyssä istunnossa kantajille, mitä seurauksia luottosopimuksen ehtojen katsomisesta kohtuuttomiksi sopimusehdoiksi ja sopimuksen pätemättömyydestä on. Selvitys sisälsi samat tiedot, jotka sisältyivät jo 29.9.2022 annettuun lausuntoon.

Asianosaisten keskeiset perustelut kansallisessa tuomioistuimessa

- 3 Kantajat katsovat, että luottosopimus sisältää kohtuuttomia sopimusehtoja, jotka johtavat sen pätemättömyyteen, ja että vastaajan on tämän vuoksi palautettava heille kaikki sopimuksen nojalla saamansa suoritukset. Vastaaja puolestaan vaati kanteen hylkäämistä ja väittää, että luottosopimus on pätevä eikä sisällä kohtuuttomia sopimusehtoja eivätkä kantajat ole tehneet sille perusteettomia suorituksia.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 4 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan luottosopimuksen ehdot, jotka liittyvät luoton nostamista ja luoton lyhennysten maksamista koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, ovat kohtuuttomia. Siltä osin kuin niissä määrätään, että PLN:issä toteutettavan luoton noston tai takaisinmaksun tapauksessa muuntaminen tapahtuu pankin vahvistaman vaihtokurssin mukaisesti, niissä

annetaan vastaajalle täysi vapaus muokata osapuolten suorituksia. Lisäksi sopimuksessa on varauma luotonottajien nostettavissa olevan luoton enimmäismäärästä, mutta siinä ei mainita luotonottajille maksettavaa vähimmäismäärää. Näistä sopimusehdoista johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien näin suuri ero merkitsee sitä, että ne hyvän tavan vastaisesti aiheuttavat kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille (direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohta). Vaikka nämä ehdot koskevat sopimuksen pääkohteen määrittelyä, niitä ei ole laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi (direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohta). Lisäksi näistä ehdoista ei ole neuvoteltu erikseen (direktiivin 93/13 3 artiklan 1 ja 2 kohta) ja ne sisältyvät elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen sopimukseen.

- 5 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan sopimus ei lähtökohtaisesti voi olla sitova kohtuuttomien ehtojen poistamisen jälkeen (direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta) erityisesti luoton nostamisen yksityiskohtaisia sääntöjä koskevien sopimusehtojen osalta. Luottosopimuksessa ei suljettu pois mahdollisuutta nostaa luotto CHF:eissa. Käsiteltävässä asiassa tällaista mahdollisuutta ei kuitenkaan käytännössä ollut, koska luotosta saadut varat oli maksettava kiinteistön, jonka kantajat olivat ostaneet PLN:issä, myyjän ilmoittamalle pankkitilille. Kun on käytännössä mahdotonta nostaa luotto CHF:eissa, tämä tarkoittaa sitä, että luottosopimuksen tarkoitusta (asunnon oston rahoittaminen) ei voida toteuttaa. Sopimuksen täyttäminen ei siis ollut mahdollista, koska pankki ei voinut maksaa luotonottajille luoton määrää. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tässä tilanteessa on todettava, että sopimus on pätemätön (siviilikoodeksin 58 §:n 1 momentti), mikä tarkoittaa sitä, että sopimuspuolten on palautettava toisilleen kaikki sopimuksen perusteella toteutetut suoritukset (siviilikoodeksin 405 § luettuna yhdessä sen 410 §:n 1 momentin kanssa). Pankin on näin ollen palautettava kantajille erityisesti kaikkien luoton lyhennysten määrä laillisine korkoineen viivästysajankohdasta lukien (siviilikoodeksin 481 §:n 1 ja 2 momentti). Vaihtoehtoisen oikeuskäytännössä esitetyn näkemyksen, johon tuomioistuin ei yhdy, mukaan ulkomaan valuutan määräinen luottosopimus

voidaan panna täytäntöön kohtuuttomien ehtojen poistamisesta huolimatta. Koska luoton määrä on vahvistettu CHF:eissa, mahdollisuutta maksaa luotto takaisin suoraan ulkomaan valuutassa ei voida sulkea pois sillä perusteella, että luotonottaja on sitoutunut maksamaan määrän PLN:issä kiinteistön myyjälle. Kiinteistön kauppaa koskeva sopimus ei voi erillisenä sopimuksena olla merkityksellinen luottosopimuksen oikeudelliselle arvioinnille. Koska luottosopimuksen mukaan kohtuuttomien ehtojen poistamisen jälkeen ei ollut lainkaan mahdollista maksaa luottoa luotonottajille PLN:issä, kantajille maksettu määrä oli perusteeton suoritus, joka heidän on maksettava takaisin. Koska he eivät kuitenkaan tosiasiallisesti saaneet sopimuksen mukaista luottoa, heillä ei ollut velvollisuutta maksaa luoton lyhennyksiä. Jos sopimus pidetään voimassa kohtuuttomien ehtojen poistamisen jälkeen, kaikki osapuolten suoritukset ovat perusteettomia ja ne on maksettava takaisin. Tätä näkemystä ei kuitenkaan pitäisi hylätä ehdoitta. Tällä on merkitystä silloin, kun oletetaan, että direktiiviä 93/13 ei sovelleta osapuolten keskinäisiin vaatimuksiin, jos sopimus todetaan pätemättömäksi. Ei voi nimittäin olla epäilystäkään siitä, että direktiiviä 93/13 sovelletaan yksityiskohtaisiin sääntöihin, joissa määrätään korvausvaatimusten ratkaisemisesta osapuolten välillä, kuten ilmenee muun muassa unionin tuomioistuimen 21.12.2016 antamasta tuomiosta Gutiérrez Naranjo ym. (C-154/15, C-307/15 ja C-308/15), jossa käsiteltiin juuri tätä kysymystä. Mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jolla rajataan ajallisesti ne palauttamista koskevat vaikutukset, jotka liittyvät sopimukseen sisältyvän ehdon kohtuuttomuuden toteamiseen (75 kohta).

- 6 Nyt esillä oleva ennakkoratkaisukysymys, johon ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ehdottaa myöntävää vastausta, koskee direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä säännös on pakottava (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 14.6.2012, Banco Espanol de Crédito, C-618/10, 40 kohta). Tämä tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että jos kansallinen tuomioistuin havaitsee sopimuksessa kohtuuttoman sopimusehdon, sen on viran puolesta todettava, että kyseinen ehto ei sido kuluttajaa. Tästä

periaatteesta on kuitenkin yksi poikkeus. Kuluttaja voi nimittäin päättää, että hän haluaa sitoutua kohtuuttomaan ehtoon, jolloin sopimus pysyy voimassa kokonaisuudessaan (tuomio 29.4.2021, Bank BPH, C-19/20, 94 ja 95 kohta).

- 7 Tämä poikkeus ja kuluttajalle annettu oikeus pitää voimassa kohtuuton ehto ovat johtaneet eroihin Puolan tuomioistuinten oikeuskäytännössä. Ensimmäisessä näkemyksessä kuluttajan kohtuuttoman ehdon voimassa pitämistä koskevan päätöksen oikeudellisesta luonteesta katsotaan, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan pakottavuudesta seuraa, että kohtuuton ehto on kuluttajaa sitomaton taannehtivasti (ex tunc) ja että tuomioistuin on velvollinen poistamaan sen sopimuksesta osapuolten kannoista riippumatta. Kansallisen tuomioistuimen on todettava, että ehto pysyy voimassa vain, jos kuluttaja on suostunut sen sitovuuteen. Kuluttajan lausunto kohtuuttoman ehdon hyväksymisestä on aineellinen oikeustoimi, jolla on taannehtiva vaikutus, ja siinä on kyse alusta alkaen virheellisen sopimuksen korjaamisesta. Kuluttajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta antaa lausuntoa (ks. Sąd Najwyższy (korkein oikeus, Puola) päätös 20.6.2018, III CZP 29/17 ja tuomio 28.10.2022, II CSKP 898/22). Toinen, vastakkainen näkemys puoltaa lähtökohtaisesti sitä kantaa, että kohtuuton sopimusehto on alusta alkaen lain nojalla pätemätön kuluttajan eduksi. Hän voi jälkikäteen asiasta tietoisena ja vapaaehtoisesti hyväksyä kyseisen ehdon ja näin ollen tehdä siitä taannehtivasti tehokkaan. Tämän näkemyksen mukaan kansallinen tuomioistuin voi arvioida, sitooko kohtuuton sopimusehto kuluttajaa, kuitenkin vasta sen jälkeen, kun tämä on antanut vastaavan lausunnon. Koska kohtuuttoman ehdon tehokkuus riippuu kuluttajan päätöksestä, ehto pysyy väliaikaisesti tehottomana niin kauan kuin kuluttaja ei ole tehnyt tätä päätöstä. Jos sen sijaan kohtuuttomalla ehdolla on ratkaiseva merkitys koko sopimuksen olemassaololle, on koko sopimus väliaikaisesti tehoton. Niin kauan kuin kuluttaja ei ole tehnyt päätöstä kohtuuttoman ehdon voimassa pitämisestä, kumpikaan osapuolista ei voi tehokkaasti vaatia sopimuksessa sovitun suorituksen täyttämistä tai kohtuuttoman ehdon nojalla toteutetun suorituksen palauttamista, koska ennen kuluttajan päätöstä ei tiedetä, sitooko ehto sopimuspuolia vai ei. Jos kuluttajalle sen sijaan annetaan asianmukaisesti tieto hänen oikeuksistaan ja hän ilmoittaa

tämän jälkeen, että hän ei hyväksy kohtuuttoman ehdon voimassa pitämistä ja hyväksyy tästä aiheutuvat seuraukset (mukaan lukien sopimuksen mahdollinen pätemättömyys), väliaikaisen tehottomuuden tila päättyy. Tässä tapauksessa kohtuuttoman sopimusehdon sitomattomuus on taannehtivaa ja jokainen tämän ehdon perusteella toteutettu suoritus on maksettava takaisin. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tämä näkemys kuvastaa paremmin direktiivin 93/13 tavoitteita, kun taas ensimmäiseen näkemykseen liittyy vaara vaikutuksista, jotka voivat olla ristiriidassa tämän direktiivin 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan kanssa. Se, että kansallinen tuomioistuin ei voi tehdä kaikkia päätelmiä sopimuksen kohtuuttomista ehdoista ilman, että kuluttaja antaa ensin lausunnon, tarkoittaa direktiivissä 93/13 annetun kuluttajansuojan laajuuden rajoittamista. Tässä direktiivissä ei nimittäin velvoiteta kuluttajia ryhtymään johonkin toimeen (mukaan lukien lausumat, joilla on tietty sisältö), eikä siinä säädetä kielteisistä seurauksista kuluttajille, kun tällaisia toimia ei toteuteta. Unionin tuomioistuin on päinvastoin yhä uudelleen todennut, että kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajaa, minkä vuoksi on katsottava, etteivät ne ole olleet alusta alkaenkaan olemassa (tuomio 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo ym., C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, 61 kohta). Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta on nimittäin pakottava, mikä tarkoittaa, että kansallisen tuomioistuimen on viran puolesta todettava, että kohtuuttomat sopimusehdot eivät sido kuluttajaa. Unionin tuomioistuin on jo todennut 21.2.2013 annetun tuomion Banif Plus Bank (C-472/11) 28 kohdassa, että ”se, että direktiivissä säädetty suoja on täysin tehokasta, edellyttää sitä, että kansallinen tuomioistuin, joka on todennut viran puolesta ehdon kohtuuttomaksi, voi tehdä tästä toteamuksesta kaikki päätelmät odottamatta sitä, että kuluttaja, jolle on ilmoitettu hänen oikeuksistaan, antaa lausunnon, jossa hän pyytää, että kyseinen ehto todetaan pätemättömäksi” (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2013, Jörös, C-397/11, 42 kohta ja tuomio 30.5.2013, Asbeek Brusse ja de Man Garabito, C-488/11, 50 kohta). Tämä tarkoittaa sitä, että kuluttaja voi päättää, että hän hyväksyy kohtuuttomat sopimusehdot, mutta hänellä ei ole velvollisuutta antaa minkäänlaista lausumaa siitä. Näin ollen on säännöstenvastaista, että kuluttajalle tulisi kielteisiä seuraamuksia, koska hän ei ole antanut tällaista lausumaa tai on

antanut sen myöhemmin kuin kansallisen tuomioistuimen määräämänä ajankohtana.

8 Tuomioistuinikäytäntö, joka pakottaa kuluttajan antamaan määrämuotoisen lausuman, johtaa kuitenkin siihen, että kuluttaja, joka ei täytä tätä velvollisuutta, ei käytännössä voi saada oikeussuojaa huolimatta kohtuuttomista ehdoista sopimuksessa, jonka osapuoli hän on. Tämä suoja on rajallinen myös silloin, kun kansallinen tuomioistuin asettaa tällaisen kuluttajan lausuman edellytykseksi sille, että kuluttajan kohtuuttoman ehdon perusteella perusteettomasti toteuttamaa suoritusta koskeva korvausvaatimus on eräännytynyt ja että elinkeinonharjoittaja on viivästynyt tämän korvauksen toteuttamisessa. Tältä osin on viitattava käytännön hankaluuksiin. On nimittäin mahdollista, että tuomioistuimet eivät hyväksy kuluttajien omia lausumia ja velvoittavat nämä antamaan kyseiset lausumat määrämuotoisilla lomakkeilla. Lisäksi yksittäisissä tuomioistuimissa käytetään sisällöltään erilaisia ohjeita ja lausuntolomakkeita, mikä johtaa toisinaan siihen, että toisen oikeusasteen tuomioistuin pitää kuluttajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa antamaa lausumaa virheellisenä tai riittämättömänä. Lisäksi jotkut tuomioistuimet vaativat kuluttajan kirjallisen lausunnon osalta, että jäljennös lausumasta annetaan tiedoksi elinkeinonharjoittajalle. Niin kauan kuin näin ei tehdä, kuluttajan vaatimus ei eräänny. Tällä on merkittäviä käytännön seurauksia. Kun kuluttajan vaatimus eräännyy ja elinkeinonharjoittajan suoritus viivästyy vasta sitten, kun kuluttaja antaa lausunnon, jolla on kansallisen tuomioistuimen hyväksymä sisältö, palauttamisvaatimuksen laajuus riippuu ajankohdasta, jona kuluttaja antaa lausunnon. Vastauksella tähän kysymykseen on merkitystä käsiteltävässä asiassa annettavalle ratkaisulle. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen päätös ajankohdasta, josta alkaen vastaajan on maksettava korkoa, on erilainen sen mukaan, mitä ajankohdista (kannekirjelmän jättämispäivä, tiedoksiantopäivä vastaajalle, lausuman antamispäivä) on pidettävä ajankohtana, jona kantajien vaatimukset ovat eräänntyneet.

9 Mahdollisuus rajoittaa kuluttajien palautusvaatimusten laajuutta näin merkittävästi herättää epäilyjä siitä, onko tämä tehokkuusperiaatteen vastaista. Tilanteessa,

jossa perusteettoman edun palauttamista koskeva vaatimus eräännyy lähtökohtaisesti maksukehotuksen lähettämisen jälkeen (siviilikoodeksin 455 §), näyttää olevan vastaavuusperiaatteen vastaista, että kuluttajille, jotka vetoavat oikeuksiinsa heidän sopimuksiinsa sisältyvien kohtuuttomien ehtojen perusteella, asetetaan lisävaatimuksia. Niin kauan kuin kuluttajan saatava ei ole erääntynyt, hän ei myöskään voi kuitata sitä elinkeinonharjoittajalla tältä kuluttajalta olevaa saatavaa vastaan (siviilikoodeksin 498 §:n 1 momentti). Epäselvyys siitä, milloin kuluttajan saatava eräännyy, vaikeuttaa myös kuluttajan saatavan täsmällisen määrän määrittämistä. Jos velallinen nimittäin tahtoo maksaa ulkomaan valuutassa (tässä tapauksessa CHF) ilmaistun velkansa, ulkomaan valuutan arvo määritetään Puolan keskuspankin saatavan erääntymispäivänä julkistaman keskimääräisen vaihtokurssin avulla (siviilikoodeksin 358 §:n 2 momentti).

- 10 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei kyseenalaista sitä, että kuluttajalle on annettava tieto kohtuuttomien ehtojen sopimuksesta poistamisen seurauksista. Velvollisuus antaa tällainen tieto ilmenee nimenomaisesti unionin tuomioistuimen tuomion Bank BPH (C-19/20) 99 kohdasta. Tällainen tulkinta, jonka mukaan kuluttajan palautusvaatimusten toteuttamisen tehokkuutta ja niiden laajuutta rajoitetaan sillä, että kuluttajalle on annettava edellä mainittu tieto ja että on varmistettava, että hän ymmärtää sen, vaikuttaa kuitenkin olevan vastoin direktiivin tavoitteita. On myös niin, että kuluttajan oikeus hyväksyä kohtuuttomat sopimusehdot (joka ei mahdollisesti kiinnosta häntä lainkaan) ei saa asettaa häntä oikeudellisesti huonompaan asemaan kuin jos hänellä ei olisi lainkaan tällaista oikeutta.